

ROVANIEMEN HOVIOIKEUSPIIRIN TUOMIOISTUINTEN LAATUHANKE

LAATUHANKKEEN TYÖSUUNNITELMA VUOSIKSI 2013-2015

1. Laatuhankeksen lähtökohdat ja tavoitteet

Rovaniemen hovioikeuspiirin lainkäytön laatuhanke aloitettiin vuonna 1999. Laatuhankeksen lähtökohdana on alusta saakka ollut tuomioistuinten perustuslaissa määritelty tehtävä, oikeusturvan takaaminen. Sitä toteutetaan ratkaistaessa yksittäisiä riita-, rikos- ja hakemusasioita.

Laatuhankeksen tavoitteena on parantaa ja kehittää tuomioistuinten työtä niin, että oikeudenmukaisuus toteutuu, oikeudenkäynti on reilua, ratkaisut ovat oikeuden- ja lainmukaisia sekä hyvin perusteltuja ja tuomioistuinten palvelut ovat myös kustannustensa puolesta ihmisten saatavissa.

Näiden yleisten tavoitteiden lisäksi tulevan kolmivuotiskauden 2013-2015 aikana laatuhankeksen toimenpiteiden avulla varaudutaan tulevaan tuomarisukupolven vaihdokseen dokumentoimalla aikaisempaa perusteellisemmin tuomareiden hyviä työkäytänteitä ja kehittämällä tuomarin työssä tarvittavan informaation hallintaa. Samalla kiinnitetään huomiota lainkäyttöhenkilökunnan työkyvyn ylläpitämiseen. Lisäksi huomioidaan mahdollisen valtakunnallisen laatuhankeksen vaikutukset Rovaniemen hovioikeuspiirin laatuhankeksen sisältöön ja pidetään yhteyttä muiden hovioikeuspiirien laatuhankeksiin.

2. Laatuhankeksen sisältö ja tähänastiset toimenpiteet

Laatuhanke on järjestäytyntä ja systemaattista keskustelua lainkäytön laatuun liittyvien tavoitteiden asettamisesta ja toimenpiteitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskusteluun ovat osallistuneet Rovaniemen hovioikeuspiirin tuomarikunta ja hovioikeuden esittelijät sekä tuomioistuinten sidosryhmistä syyttäjät, asianajajat, julkiset oikeusavustajat ja viime vaiheissa myös tutkinnanjohtajat.

Valittuja laatuavoitteisiin liittyviä teemoja on työstyetty hovioikeuspiirin tuomareista ja käsiteltävästä teemasta riippuen sidosryhmien edustajista vuosittain muodostetuissa neljässä työryhmässä. Työryhmätyöskentelyä varten työryhmille on järjestetty vuosittain 1-2 yhteistä työskentelypäivää. Työryhmien raportit on esitelty vuosittain pidetyillä kaksipäiväisillä laatuapäivillä ja raportit lopullisessa muodossaan on julkaistu kirjana. Raporteissa on määritelty seuraavan vuoden laatuavoitteet, joiden toteutumista on myöhemmin seurattu.

Vuonna 2006 on valmistunut lainkäytön laatumittaristomietintö, joka on pilotoitu vuonna 2007. Pilotoinnin loppuraportti julkaistiin alkuvuodesta 2008.

Vuodesta 2010 alkaen laatutyön keskiössä on ollut tuomioistuimen eri asiaryhmien työprosessien läpikäyminen. Tavoitteena on ollut työprosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen.

Laatuhankkeen osana on järjestetty koulutusta kullekin vuodelle valitulta oikeudenalalta ja laatuteemoihin liittyen.

Laatuhankkeeseen osallistuminen on ollut verrattain aktiivista ottaen huomioon jatkuvasti kiristyneet työpaineet. Laatuhankkeen tuotoksina on julkaistu yksitoista laaturaporttikirjaa, kahdestoista on tekeillä, laatumittaristomietintö seitsemällä kielellä (suomi, ruotsi, englantia, ranska, venäjä, espanja ja kiina) ja laatumittaristomietinnön englanninkielinen esite. Laatuhanke on saanut runsaasti huomiota ja julkista tunnustusta ja se on toiminut virikkeenä muissa hovioikeuspiireissä aloitetuille laatuhankkeille.

3. Laatutyön sisältö vuonna 2013-2015

Laatuhankkeen kehittämistyöryhmä

Laatuhankkeen toimintaa suunnittelee ja ohjaa Rovaniemen hovioikeuden presidentin asettama kehittämistyöryhmä, jonka jäseninä ovat:

- Rovaniemen hovioikeuden presidentti
- hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien laamannit

sekä

- hovioikeudenlaamanni Marianne Wagner-Prenner, Rovaniemen hovioikeus
- käräjätuomari Anne Kurtti, Kemi-Tornion käräjäoikeus
- käräjätuomari Jyrki Määttä, Ylivieska-Raahen käräjäoikeus
- käräjätuomari Antti Savela, Oulun käräjäoikeus
- kihlakunnansyyttäjä Kirsi Männikkö, Oulun syyttäjänvirasto
- johtava julkinen oikeusavustaja Reeta Anttila, Rovaniemen oikeusaputoimisto
- asianajaja Juhani Karvo, Rovaniemi
- asianajaja Pasi Hagman, Oulu ja
- rikoskomisario Risto Viippola, Oulun poliisilaitos.

Kolmivuotissuunnitelma

Kehittämistyöryhmä laati runkosuunnitelman laatutavoitteisiin liittyvistä teemoista ja järjestettävästä koulutuksesta kolmeksi vuodeksi kerrallaan (kolmivuotissuunnitelma). Teemavalintojen ja koulutuksen oikea-aikaiseksi kohdentamiseksi teemat vahvistetaan lopullisesti kullekin vuodelle edellisen vuoden syksyllä.

Laatutyön painopistealueet

Painopiste 1

Kolmivuotiskauden pääteemana on tuomioistuimen eri asiaryhmien työprosessien läpikäymisen jatkaminen. Tavoitteena on työprosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen.

Työprosessien läpikäyminen toteutetaan lähtökohtaisesti laatutyöryhmän IV/2009 raportissa selostetulla tavalla. Työprosessityön etenemistapa voidaan tarvittaessa mukauttaa tarkastelun kohteena olevan asiaryhmän edellyttämällä tavalla.

Ennen kolmivuotiskautta 2013-2015 on käyty läpi rikosasioden ja laajojen riita-asioden työprosessit. Seuraavaksi otetaan käsittelyyn pääsääntöisesti yksi uusi asiaryhmä / vuosi. Tarkastelun kohteeksi otettavien asiaryhmien valinnassa otetaan huomioon kunkin asiaryhmän työprosessin läpikäymisen tarve ja laatutyön vaikuttavuus.

Edellä kuvattua laatutyötä täydentää Rovaniemen hovioikeudessa jo käynnissä olevan CAF -laadunhallintajärjestelmän rakentamisen loppuunsaattaminen.

Painopiste 2

Kolmivuotiskauden aikana aloitetaan aikaisempina vuosina laadittujen laaturaporttien päivitys ja toimittaminen nykyistä yhtenäisempään ja käyttökelpoisempaan muotoon.

Painopiste 3

Kolmivuotiskauden aikana jatketaan toimenpiteitä, joilla tähdätään tuomioistuinsovittelun käytön aktivointiin Rovaniemen hovioikeuspiirin alueella. Lisäksi edistetään rikosasioden sovittelun tunnetuksi tekemistä poliisien, syyttäjien ja tuomarien keskuudessa sekä menettelyn käyttöä.

Painopiste 4

Tarvittaessa hovioikeuden presidentti voi kehittämistyöryhmän puheenjohtajan ja laatukoordinaattorin valmistelusta muodostaa suppean työryhmän käsittelemään kiireellistä lainkäyttöongelmaa.

Painopiste 5

Pohjoinen laatuhanke osallistuu laatuhankkeiden valtakunnalliseen yhteistyöhön.

Kansliahenkilökunta mukaan laatutyöhön

Kolmivuotissuunnitelman 2010-2012 ja painopistealueen 1 toteuttamisen myötä laatutyöhön on osallistunut entisten toimijoiden lisäksi tuomioistuinten kansliahenkilökunta ja sidosryhmien vastaava henkilöstö. Tämä on omiaan lisäämään laatutyön vaikuttavuutta ja kansliahenkilökunnan työmotivaatiota.

Kolmivuotiskauden aikana edellä mainitut henkilöstöryhmät osallistuvat edelleen laatutyöhön. Lisäksi pohditaan myös muita tapoja heidän osallistumiselleen.

Lainkäytön laatumittariston mukainen laadunmittaus

Lainkäytön laatumittaristo on valmistunut vuonna 2006. Mittaristo on pilotoitu vuonna 2007.

Kolmivuotiskauden aikana toteutetaan, järjestyksessään toisen kerran, laatumittariston mukainen laadunmittaus.

Laaturaportit

Työprosessityöryhmien ja mahdollisten muiden laatutyöryhmien raportit esitellään vuosittain pidettävillä laatupäivillä, joille osallistuvat hovioikeuspiirin tuomarit ja sidosryhmien edustajat. Laaturaporttien pohjalta hyväksytään laatupäivillä seuraavan vuoden laatutavoitteet.

Laaturaportit julkaistaan edelleen. Julkaisun sisältöä kehitetään entistä käyttökelpoisempaan suuntaan. Laaturaportit julkaistaan myös sähköisessä muodossa siten, että ne ovat sekä tuomareiden että sidosryhmien käytettävissä. Tällä hetkellä raportit julkaistaan Rovaniemen hovioikeuden kotisivuilla.

Laatukoordinaattori ja laatuhanke sihteeristö

Laatuhankkeella on käräjätuomareiden keskuudesta valittu laatukoordinaattori. Laatukoordinaattorin tehtävänä on valmistella kehittämistyöryhmän käsiteltävät asiat, tukea laatutyöryhmiä niiden työssä, toteuttaa koulutus, pitää yhteyttä sidosryhmiin ja toimia laatuhanke sihteeristön puheenjohtajana.

Laatuhankkeessa on laatusihteeireitä siten, että niitä on vähintään yksi kussakin käräjäoikeudessa ja yksi hovioikeudessa. Sihteerit yhdessä laatukoordinaattorin kanssa muodostavat laatuhanke sihteeristön. Laatukoordinaattorin ja laatutyöryhmien sihteerien toimikausi on kolme vuotta.

Laatusihteerin tehtävänä on toimia sihteerinä käräjäoikeuden työprosessien yhtenäistämisen- ja kehittämistyössä, muokata työprosessityötä koskevat väli- ja loppuraportit kirjalliseen muotoon, toimia mahdollisten muiden laatutyöryhmien sihteerinä ja avustaa aikaisempina vuosina laadittujen laaturaporttien päivittämisessä. Sihteeristö osallistuu myös laatuhanke edustamiseen niin kotimaisissa kuin kansainvälisissäkin tilaisuuksissa.

Laatuhankkeen sihteeristön kokoonpano toimikaudella 2013-2015 on seuraava:

- laatukoordinaattori, käräjätuomari Kari Turtiainen, Oulun käräjäoikeus
- laatusihteerit, käräjätuomari Heikki Juntunen, Oulun käräjäoikeus
- laatusihteerit, käräjätuomari Anne Kurtti, Kemi-Tornion käräjäoikeus
- laatusihteerit, käräjätuomari Reetta Löija, Lapin käräjäoikeus
- laatusihteerit, käräjätuomari Jyrki Määttä, Ylivieska-Raahen käräjäoikeus

-laatusihteri, hovioikeudenneuvos Maarit Tukiainen, Rovaniemen hovioikeus

Käräjäoikeuden sisäinen kehittämistyö ja laatutavoitteiden toteutumisen seuranta

Työprosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen tukee käräjäoikeuden perustyötä. Muutoin asiakaspalvelun ja organisaation laatutekijöiden kehittämistä ja parantamista jatketaan kunkin käräjäoikeuden sisäisellä laatutyöllä. Hovioikeus järjestää joka toinen vuosi tilaisuuden, jossa käräjäoikeuksien henkilökunnalla on mahdollisuus keskustella asiakaspalveluun ja organisaatioon liittyvistä kysymyksistä.

Käräjäoikeuksien sisäinen kehittämistyö tukee hovioikeuspiirin laatuhankeita. Valvoessaan, että asiat käsitellään huolellisesti ja nopeasti, sekä seurattessaan, että lakia sovelletaan yhdenmukaisesti, laamannit kiinnittävät huomiota myös laatutavoitteiden toteutumiseen. Seurannan toteuttamiseksi käräjäoikeudet voivat järjestää esimerkiksi keskustelutilaisuuksia tuomareiden kanssa sekä yhteisiä keskustelutilaisuuksia tuomareiden ja sidosryhmien kanssa. Keskustelu- ja koulutustilaisuuksissa mahdollisesti laaditut muistiot lähetetään tiedoksi kaikille käräjäoikeuksille ja asianajajien Oulun ja Lapin osastoille. Myös hovioikeus seuraa laatutavoitteiden toteutumista ja antaa palautetta käräjäoikeuksille.

Vuonna 2013 tehdään laadun seurantamittaus vuonna 2007 toteutetun mittauksen jatkeeksi hyödyntäen laatumittaristoa. Jos tarve vaatii, samassa yhteydessä laatumittaristo päivitetään.

Koulutus

Hovioikeuspiirin yhteinen tuomareiden täydennyskoulutus tukee laatuhankeita. Myös notaarit osallistuvat täydennyskoulutukseen kunkin käräjäoikeuden määräämällä tavalla.

Laatuhankkeen osana järjestetään vuosittain 4-6 koulutuspäivää seuraavasti:

- *1-2 päivää koulutusta aineellisen oikeuden eri aihepiireistä
- *1/2-1 päivän koulutusseminaareja ajankohtaisista aiheista
- *1-2 tunnin tietoiskutyypisiä koulutustilaisuuksia esimerkiksi lainsäädäntömuutoksista ja
- *1-2 -päiväiset laatupäivät

Laatupäivät pidetään vuorovuosina Oulussa, Rovaniemellä ja Kemissä taikka internaattina muussa sopivaksi katsotussa paikassa.

Laatupäiville ja koulutukseen osallistuvat myös sidosryhmien edustajat.

Yhteistyötä oikeusministeriön kanssa pyritään tiivistämään muun muassa siten, että ministeriön järjestämää koulutusta toteutettaisiin entistä suuremmissa määrin Rovaniemen hovioikeuspiirin alueella.

Koulutus toteutetaan saman sisältöisenä mahdollisuuksien mukaan sekä Oulussa että

Rovaniemellä. Koulutusta voidaan järjestää myös Kemissä.

Koulutuspäivät pyritään vahvistamaan niin hyvissä ajoin, että ne voidaan ottaa huomioon hovioikeuden ja kärjäoikeuksien vuosisuunnitelmissa.

Laatuhankkeen resurssit

Laatutyö tehdään pääosin normaalina virkatyönä. Kehittämistyöryhmän puheenjohtajalle, laatukoordinaattorille ja laatutyöryhmien sihteereille maksetaan tehtävistään erillinen korvaus sen mukaisesti kuin oikeusministeriö järjestää rahoitusta.

Tämä työsuunnitelma on käsitelty laatuhankkeen kehittämistyöryhmässä 5.10.2012 ja laatupäivillä 23.11.2012 ja hyväksytty laatuhankkeen kehittämistyöryhmässä 20.2.2013.

Jyrki Kiviniemi
laamanni
laatuhankkeen kehittämistyöryhmän puheenjohtaja

Kari Turtiainen
kärjätuomari
laatukoordinaattori